

הגליון השבוע נתרם לזכות:
יהודה בן מרים מליה
ושולה בלנצ' בת דיאן
דינה
ויה"ר שיזכו לגדל כל
ילדיהם לאהבת תורה
ויראת שמים.

בטחון שבועי

אור חדש על מתיקות דרך "ויגבה לבו בדרכי השם" במשנת נובהרדוק.
מהגה"צ רבי יהודה מאנדל שליט"א מעי"ת לייקווד יצ"ו

לע"נ מרת חוה בת ר' פינחס
ושרה מאטל בת ר' אברהם ע"ה

פרשת וירא - גליון 41

קשר אמיתי ופשוט עם השם ית'

וירא ד' אל אברהם

אברהם אבינו היה לו קשר כל כך אמיתי ומיוחד עם השי"ת, עד כדי כך שזכה שהשי"ת בא לבקר אותו כשהוא חולה! הוא גם זכה שהמלאכים שהגיעו אליו נקראו אנשים. ופרש"י (להלן כשהגיעו ללוט נקראו מלאכים). ד"א, אצל אברהם שכחו גדול והיו המלאכים תדירין אצלו, קראם אנשים, ואצל לוט קראם מלאכים. עכ"ל. וזה ג"כ נובע מרוב דבקותו וקרבתו להשי"ת, עד כדי שהקב"ה שלח לו כסדר מלאכים לעזור לו. אבל תחילת הדביקות הזאת מתחיל מידיעת אברהם אבינו והרגשתו שהוא קרוב מאוד להשי"ת (ועי' משך חכמה פרשת עקב שמפרש מצות ובו תדבק להאמין שהשם זבוק לנבראיו לדעת ולהכין להן כל צרכיהם ולהגן עליהם מהעדר העניינים הנדרשים, ויודע כל מקריהם ומצפוניהם. ויציר האדם שהוא זבוק להשגחה העליונה מהשי"ת, ומרגיש השי"ת בעיניינו יותר ממה שמרגיש האדם לעצמו, ורוצה בהצלחת האדם יותר ממה שחפץ האדם בעצמו עכ"ד).

ידועים דברי רבינו חיים הלוי בספרו, שחוץ מכוונת פירוש המילים בשמונה עשרה, יש עוד כוונה של עומד לפני המלך – מצוי שאדם יכוון במילים, אבל אינו שם על לבו, שיותר חשוב לכוון ולצייר על עצמו שהוא עומד לפני המלך. וזהו הסעיף הראשון בשו"ע ברמ"א שיויתי ד' לנגדי תמיד וכו'. ובביאור הגר"א שם כ' וזהו כל מעלות הצדיקים. ועי"ש שהביא ע"ז את הפסוק נח איש צדיק תמים וכו' את האלקים התהלך נח.

● מורי ורבי הגה"צ רבי חיים מרדכי וויינקראנץ זצ"ל היה ת"ח גדול ובקי בש"ס ובהלכה. הוא גם היה ידוע כבעל רוח הקדש. הוא היה לומד המון חוה"ל כל יום. אנשים שבאו אליו (היינו באים אליו קבוצה של אברכים מלייקווד לבארא פארק לשמוע אצלו וועדים), הרגישו בחוש, שהשכינה בביתו. מישהו אמר לו פעם שהוא מאחר לתפילה. הרב התרגש ואמר לו: "איך אתה מסוגל לעשות כן להשם!?!!" היה לו קשר כ"כ אמיתי עם השי"ת, וכאב לו מה שהתלמיד אמר לו!

● כשהוא דיבר על השי"ת, פניו קרנו מאושר. הוא גם דיבר על המושג של "להתבייש בפני השם" כשעושים דבר שלא היה צריך. [פעם הוא אמר לי שמי שמחפש כבוד, הוא רחוק מאוד מהשי"ת].

● שמעתי מאבי מורי זצ"ל סיפור על הגאון הצדיק רבי יונתן שטייף זצ"ל: בחור שהיה משמש אותו, פעם ראה איך שפתאום הוא קפץ מכסאו, רץ לקיר ואמר "השם אני כל כך מצטער על מה שעשיתי, אני אתאמץ מעכשיו להתנהג כרצונך!" הוא היה נשמע כילד קטן שמדבר עם אביו!!

● כשהצדיק רבי אביגדור מילר זצ"ל ישב שבעה, רוב הזמן הוא לא היה פנוי למנחמים. הוא היה עסוק בהודיה להשי"ת על כל הטבתו!!

● אחותי, הצדקנית רחל פדר ע"ה היה לה קשר מיוחד וחזק עם הקב"ה. לאחר פטירתה, מצאו שהיה לה יומן (diary) שהיתה כותבת בתוכו להשי"ת על כל מה שעובר עליה בחייה. יש לי גם ידיד שיחי' בלייקווד שאמר לי שכשיש לו עניינים והפרעות, הוא אינו מספר עליהם לשום אדם, ובמקום זה הוא משוחח עליהם רק עם השי"ת!

● הכרתי אלמנה זקנה שהיתה גרה בברוקלין בשכונה של פושעים, שיהודים רגילים פחדו לגור שם. היא סיפרה לי, שאע"פ שהיא גרה שם לבדה, היא לא פחדה, כי היא הרגישה תמיד שהשי"ת איתה ושומר עליה.

● מסופר על אחד מגדולי בעלי המוסר ומהפורסמים ביותר בדור האחרון. שפעם נכנס גוי לישיבתו באמצע התפילה, וכשנשאל מה ראה שם, אמר שכולם התפללו, אבל היה זמן אחד שהיה נראה שמדבר עם מישהו!

- כשהשבטים הקדושים מכרו את יוסף, ועשו חרם לא לגלות ליעקב, הם היו כ"כ קרובים להשי"ת, שיכלו לשתף את השי"ת אתם להשלים המנין! גם יוסף הצדיק בבית פוטיפר, זכה לנסים תדירים, כיון שכל הזמן היה מדבר עם השי"ת תוך כדי עבודותיו! ועי' בתנחומא וישב אות ח': נכנס לשמשו מלחש ואומר אתה הוא בטחוני אתה הוא פטרוני, תנני לחן ולחסד ולרחמים בעיניך ובעיני כל רואי ובעיני פוטיפר אדוני.
- בדור האחרון, לא היה גדול שזיכה את כלל ישראל כמו החפץ חיים זי"ע. **אולי המעלה הגדולה ביותר אצלו היה הקשר הפנימי, הפשוט והאמיתי כל כך עם השי"ת! כמה שמתרגלים להיות אמיתי בחיים עם השי"ת [במובן הפשוט ביותר], זה מיקל על הבטחון בהשי"ת.**
- כשאברהם אבינו הלך להלחם עם ארבעת המלכים, לא היה לו קשה כ"כ ללכת כמעט לבד, כי הוא חי בידיעה חושית וברורה כל כך, שהשי"ת אתו במלחמה. והכל תלוי בנו. **כמה שתכניס את השי"ת בחיך, תזכה שאכן הוא ית"ש יעשה לך יותר נסים ותזכה להשגחה פרטית מיוחדת יותר!**

הצעת עבודה למעשה: ננסה כמה שיותר, לדבר עם השי"ת כבן לפני אביו, בפשטות ובאמת בכל הזדמנות, כמו יוסף הצדיק כנ"ל. הן לבקש סייעתא דשמיא על דברים גדולים וקטנים (עי' ביאור רבינו יונה על משלי ג' – ה'), ולהודות להשי"ת על כל דבר קטן או גדול שהצלחנו בו. והן לבקש מחילה מהשי"ת אם נכשלנו. וכך נייצר קשר חזק ואמיתי עם השי"ת – שאוהב אותנו, וכ"כ רוצה את הקשר אתנו!

למה זה צחקה שרה וכו' היפלא מד' דבר

נסים אינם משהו מופרך למאמין אמיתי.

הקב"ה הוכיח את שרה על שצחקה כשהמלאכים (שנדמו לערביים!) אמרו שתלד בן. ולכאור' קשה להבין, שרה אמנו הצדקת, הגדולה באמונה מאוד, איזה חסרון יש אם צוחקים על המחשבה שאשה בת 90 יולדת תינוק!! (ועי' רמב"ן ששרה עוד לא שמעה הבטחת השי"ת שהיא תלד).

נוכל לומר, שהקב"ה דורש ממאמין אמיתי, שיבטח בד' אפילו בנסים הגדולים ביותר! ולכן אין מקום לצחוק על דבר שאתה בטוח שאכן יהיה! שרה כבר ראתה את בעלה יוצא מכבשן האש חי ושלם, היא גם ראתה שכמעט לבד הוא נצח את ארבעת המלכים הגבורים. הקב"ה גם שמר עליה כשנלקחה לבית פרעה שלא יכול לעשות לה כלום. גם באהל של שרה היו שלשה נסים תדיריים כמשאחז"ל: ענן קשור, נר דולק וברכה בעיסה.

במצב כזה, הקב"ה דרש ממנה בטחון גמור ושלם. שלא תחשוב שזה דבר זר שהיא תלד בגיל 90! וא"כ אין מקום לצחוק. וכן כל אדם צריך להכניס למחשבתו – **איך לא אבטח בד' אחרי חיים שלימים מלא נסים! אין שום דבר שהוא זר או בלתי אפשרי, שאני בעצמי עוד לא ראיתי: אני יודע שהשי"ת הוא כל יכול! ובודאי ימשיך לעשות לי נסים! וע"ע בהמשך על ההפטרה.**

בעל הבטחון חי עם ד'

ועסוק רק בתיקון מדותיו

כשאבימלך לקח את שרה, והקב"ה בא אליו בחלום הלילה, רואים כמה הוא עסוק בלהצדיק את עצמו. הן כלפי השי"ת, ואף אח"כ אמר לאברהם, מה עשית לנו ומה חטאתי לך כו' מעשים אשר לא יעשו עשית עמדי ועוד ע"ש בפסוקים. מכאן לומדים שמי שאינו לומד מוסר ועובד על מדותיו, עסוק תמיד להצדיק את עצמו ולהאשים את השני. ועי' חוה"ל שער הבטחון פ"ד שכ' לענין אויביו, אם יהיו סיבה להזיקו, יחשוב עליהם טוב, ויחשוד את עצמו ומעשיו ברוע הקדמותיו אצל אלקיו ויחזור בתשובה וכו' ע"ש.

סיפור השגחה: סיפר לי אברך מארץ

ישראל שלאחרונה התחיל ללמוד שער הבטחון 15 דקות כל יום. וזהו לאחר שעבר תקופה קשה, בהשתדלות לגמור איזה שידוך לאחד מהילדים שלו, וכל הנסיונות הביאו לו רק אכזבות וכעס.

הוא גם חיכה כבר הרבה זמן לחוב של \$20000 שהיה מגיע לו מאיזה משרד, וכל השתדלויותיו להשיגו, עלו בתוהו.

בינתיים היו לו חשבונות וכו' לשלם. ולא היה לו כסף לשלמם. הוא נסע 5 פעמים למשרד, שזה לקח לו שעות של נסיעות, ושום דבר לא הועיל לו (במשרד היה איזה שיבוש במכונה).

ועוד כמה קשיים היו לו בחייו.

לאחר שבוע אחד של לימוד שער הבטחון השידוך נגמר, והכסף הגיע לו בשיק בדואר (cheque) כל חייו נהיו רגועים יותר, והתחיל חיים חדשים.

כשאדם מרגיע את עצמו בבטחון בהשי"ת, זה מביא לו את כל הסיבות שבאמת חייו יהיו במנוחה שלימה!

[ובשער הכניעה פ"ז כ' שאם אדם אחר יזכיר לו רע שעשה, יודה על האמת, ואל יחפש אמתלאות להצדיק את עצמו, ואל ישתדל להאשים את המספר על אשר גילה, אלא יאמר לו: מה שראית אצלי הוא כאין נגד מה שחטאתי באמת, אלא שהש"ת האריך לי אפיים שלא יתגלו כל עוונותי לעיני כולם וע"ש עוד].

חז"ל אומרים (שבת נ"ו): כל האומר דוד חטא אינו אלא טועה. וא"כ הרי יש מה להצדיק את דוד. ואעפ"כ, כשבא נתן הנביא והוכיח את דוד, והוא עונה לו מיד: חטאתי. וכך למדונו רבותינו בעלי המוסר. אדם צריך להיות – לא רק מודה על האמת אלא אף לפעמים מודה על

השקר! אם עיקר מטרתך בחיך הוא לנקות ולטהר את מדותיך, אז אין שום חשיבות אצלך להיות צודק! אם אינך מחפש להיות צודק אז אתה מתעסק יותר בחזרה בתשובה, ואתה זוכה לקרבת ד', ולגדלות!

דוד המלך תמיד אהב וכיבד את שונאיו הגדולים ביותר. את שאול שרדף אותו ומירר לו את חייו, וכן אבשלום, אבנר, ושמעיה בן גרא. דוד ניסה תמיד להיטיב אתם ואף פעם לא רצה להתנקם מהם, כיון שדן אותם לכף זכות, וברחמים. **וידע שכולם רק שלוחי ד' לעזור לו ללכת כנגד נגיעותיו ולתקן מדותיו!** דוד המלך אינו עסוק בלהוכיח מי צודק ומי אינו צודק. **הוא עסוק רק בשלימות של עצמו!**

זהו עבודת המדות האמיתית. אבימלך מעולם לא התעסק עם זה, ולכן הוא נשאר עם הקטנות שלו, ואפילו לא שם לבו כמה קטנות יש בדרכו. מאידך דוד המלך היה ההיפך הגמור. כל מקום שהיה לו בו נגיעה, הוא דאג ללכת כנגד מדותיו. כששאל שנא אותו, שזה הוליד בו נגיעה לשנא אותו, דוד עבד על עצמו, ובדוקא כיבד את שאול עד הקצה האחרון, וזה אף תוך כדי הרדיפות שנרדף משאול וכן עשה עם כל שונאיו כנ"ל.

וזהו בעל בטחון אמיתי שחי רק עם השי"ת ועסוק רק בשלימות שלו, ולא ב"מי התחיל" או "מי אשם" ושאר חשבונות שבקשו בני אדם. הוא עסוק רק לטהר את לבו. וזהו מה שהרמב"ם כתב (הל' מלכים פ"ג ה"ו) על מלך - "לבו הוא לב כל קהל ישראל". מלך אמיתי אינו עסוק בעצמו – בנגיעותיו. רק עם האמת, ודואג רק לעם ישראל ולא לנגיעותיו האישיות.

עבודת המדות

א. הצדיק רבי שלמה פרייפלד זצ"ל היה מתלמידיו הגדולים של הגר"י הוטנר זצ"ל. הוא סיפר לי שכל פעם שרצה לכעוס הוא עושה דוקא להיפך – רק כדי לשבור את היצה"ר!

ב. הגה"צ רבי ח. מ. ויינקראנץ זצ"ל (עי' בתחילת הגליון), עבד כל ימיו על ענין זה ללכת דוקא נגד מדותיו, ונגד טבעו. הוא למד המון מוסר כדי להגיע לזה. ובמיוחד בספר חוה"ל ומדרגת האדם (של הסבא מנובהרדוק זצ"ל). מדרגת האדם הוא ספר חזק שמלמד אותך, שאם תמיד תקבל מה שאתה רוצה, זה חורבן בשבילך, כי הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם. ושאדרבה, כל פעם שאתה זוכה להתגבר על טבעך ורצונותיך, ונגיעותיך האישיות, זה מביא אותך לשמחה פנימית ואמיתית!

הפטרה – להזהר מדיבורים שליליים וגם מדאגה ופחד

ההפטרה מלמדת אותנו, שכשם ששרה, על ידי חסדיה, זכתה אחרי כל כך הרבה שנים לבן. גם השונמית שעשתה חסד עם אלישע, ג"כ זכתה. בעלי החסד זוכים לחסדים גדולים מן השמים ואף לנסים מיוחדים, וזה נכלל במאמר חז"ל "כל המרחם על הבריות [של השי"ת] מרחמין עליו מן השמים".

כשאלישע אמר לשונמית שתזכה לבן, היא ענתה לו "אל תכזב בשפחתך". תכזב הוא מלשון נהר שמכזבין מימיו. דבר שאינו קיים נקרא כוזב. אל תתן לי ברכה שאינה בר קיימא! **ובאמת רואים שמה שפחדה נתקיים, והילד נפטר.** ויתכן שכח הדיבור השלילי של אמו גרמה לזה. כשגגה שיצאה מלפני השליט. אמירת דברים שליליים בלי סיבה מוצדקת יכולה להביא דברים לא טובים.

והנה גם שרה אמינו, הסתפקה כששמעה שיהיה לה בן וצחקה, ולמה אצל שרה לא קרה כמו אצל השונמית. יתכן שכיון שהספיקות של שרה נשארו בלבה, שלא הוציאה את המחשבות שלה בדיבור. מבואר בספרים שגם אם חסר לאדם בטחון, והוא דואג על העתיד, חשוב מאוד לא להוציא את ספיקותיו בפיו! **כשאדם מדבר דיבורים שליליים בפיו, זה יכול ח"ו לעכב הרבה חסדים מלבוא אליו, כיון שביטא בשפתו חסרונו באמונה ובטחון!**

גם הפחד לבד אינו טוב וכדכתיב פחדו בציון חטאים, וכתוב מגורת רשע תבואנו. ומעשה שהיה בבית ספר בית יעקב בבני ברק. קבוצה של שבע בנות היו אחראיות לחלק שוקולדים לבנות שלמדו יפה. כל פעם בת אחרת אחראית. ילדה אחת התלוננה למורה שלה, שבועות על גבי שבועות, שלא קבלה שוקולדים לפי מה שמגיע לה. אחרי תקופה ארוכה, המורה כינסה את שבע הנערות ושאלה אותם בקשר לילדה הזאת. כולם

הסכימו שבאמת הגיעה לילדה יותר שוקולדים, אבל משום מה, כסדר היו שוכחים דוקא אותה! התברר,

החסד הגדול – כבוד

אברהם אבינו היה עמוד החסד בעולם. אנחנו רואים שכשפגש שלשה ערבים, הוא קרא להם "אדונים!" והשתחוה להם.

החסד הגדול ביותר הוא לכבד את השני. וגם, כשאחרים עושים לך חסד, ואתה מרגיש שאינם באמת מכבדים אותך, אז זה עושה לך הרגשה של "נעבאך", "מסכן".

השורש של לכבד אחרים הוא מזה שאתה מרגיש שאתה בעצמך ג"כ מכובד. [והכבוד האמיתי שצריך להרגיש, הוא – שאני צלם אלקים, וא"כ אני אהוב לפניו וחשוב בעיניו ית', וא"כ איני צריך שום כבוד מאחרים. ואדרבה, אני יכול לכבד ג"כ אחרים שהם ג"כ צלם אלקים].

ובאמת אברהם נקרא אב - לכולם וגם רם. ושרה ג"כ לשון שררה. וזה מבטא את חשיבותם – גם בעיניהם! ובאמת אדם שהוא נותן ולא נוטל – זה נותן לו רוממות כי הוא למעלה ולא למטה. (ואין זה שייך לפגם הגאווה כלל, ואדרבה, זה ויגבה לבו בדרכי ד', שזה רצוי, והוא הבסיס לכל עליה!).

הסכימו שבאמת הגיעה לילדה יותר שוקולדים, אבל משום מה, כסדר היו שוכחים דוקא אותה! התברר, שילדה זו היה לה טבע של דאגנית, וכסדר חששה שאולי לא תקבל את מה שמגיע לה. וכתוב "חרדת אדם יתן מוקש" (משלי כ"ט כ"ה). ופ"ה הבית הלוי (במאמר הבטחון) שהחרדה מביאה מוקש שלא היה קודם! וע"י הדאגה המיותרת שלה, גרמה לעצמה שישכחו אותה!

בשומר אמונים (מאמר הבטחון והתחזקות פרק ב') כ' בשם האריז"ל וז"ל כשיש ח"ו דבר (מגיפה) בעיר, אין יכול לשלוט רק באלה שיש להם פחד, אבל באלו שמתחזקים בלבם בבטחונם על ד', ומתגברים על הפחד, אין שום דבר רע יכול לשלוט בהם ע"ש.

אנשים שיש להם נטייה לדאגה, צריכים ללמוד ספרי בטחון, ואם יירגעו אפילו במקצת, זה כבר זכות גדולה בשביל שתבוא להם ישועה!

את חובקת בן – חבקוק

כך בישר אלישע לשונמית – בלשון חובקת. ובאמת ילדה את 'חבקוק' הנביא. חבקוק הוא זה שאמר וצדיק באמונתו יחיה. (חבקוק ב' ד'), וע"ז מבואר בגמ' בסוף מס' מכות בא חבקוק והעמידן על אחת – חבקוק לימד אותנו שכל התורה מבוססת על אמונה. וכ' הגר"א שהכוונה לבטחון.

והנה השונמית נקראת "אשה גדולה". ואפשר לפרש שנקראה כן על שם בטחונה בד', כשהילד נפטר היא לא צעקה, ולא נבהלה. אלא הלכה בבטחון לאלישע הנביא, אפילו מבלי לספר לבעלה! ואכן בזכות בטחונה זכתה לתחיית המתים. ובמפרשים כתבו שע"י בטחונה של אמו זכה הוא להתנבא נבואה של וצדיק באמונתו יחיה!

שאלו את הגר"א זי"ע: מהו בטחון אמיתי? וענה: כגמול עלי אמו. ונראה שזהו מה שמרמז אלישע לשונמית את "חובקת" בן. בזכות הבטחון שלך – שאת מרגישה כגמול עלי אמו – כמוטל בידיים האוהבות של השי"ת, תזכי לחבוק (to hug) בן. ולכן גם נקרא שמו חבקוק!

נובהרדוק

- היה גאון וצדיק שהיה מנהל רוחני בישיבת נובהרדוק בביאליסטוק, ושמו רבי ניסן בבריסקער זצ"ל. הוא היה זה שחיבר הניגונים המוסריים ששיבתו היה מפורסם עבורם. הוא היה אהוב על כולם, וחיכו לא מש מעל פניו. הספר שהיה אהוב עליו ביותר היה חובות הלבבות. הוא למד בו תמיד, וחי על פיו.
- כשהממשלה חיפשו אותו כדי לגייסו לצבא, הוא עבד על בטחון. הבטחון לא הועיל לו, והם המשיכו לרדוף אחריו.

- מה עושה נובהרדוקער במצב כזה? הוא לא התייאש ולא חשב שצריך להשתדל בדרך אחרת, **אלא התחזק עוד יותר במדת הבטחון!!** עד שלבסוף באמת עזבו אותו לגמרי!!

- חז"ל אמרו (תמיד כח"ס) תניא רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם? יאהב את התוכחות וכו'. וי"א יחזיק באמונה יתירה, שנאמר עיני בנאמני ארץ לשבת עמדי.

- כשחז"ל אומרים אמונה, הכוונה בטחון (ספרים) מהו אמונה "יתירה" – התאמצת להגיע לבטחון, ולא ראית ישועה, תתאמץ עוד יותר! אם שעה אחת של שער הבטחון לא הועיל לך, אז תשקיע עוד שעה!

עד שהישועה תבוא!

להארות והערות ולעזרה בהפצה: 0504154557 להפצה בירושלים: 0583223498 לקבל במייל: A7171474@GMAIL.COM
FOR BITACHON WEEKLY IN ENGLISH – thenewbitachonweekly@gmail.com